

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 10 kwietnia 2017 r., sprecyzowanym pismem z 23 kwietnia 2018 r., a skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa – Wojewodzie (...), Wojewódzkiemu Sądowi Administracyjnemu w Ł., Sądowi Rejonowemu dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi oraz Gminie Miasto Ł., J. F. wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych kwot: 68.000 zł tytułem zadośćuczynienia i 26.966,03 zł tytułem odszkodowania (tj. utraconych zarobków 25920 zł, opłat sądowych wraz z odsetkami 785,43 zł, kosztów dojazdów i korespondencji 260,60 zł) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia doręczenia odpisu pozwu pozwany do dnia zapłaty. Nadto zażądał zasądzenia solidarnie od pozwanych kosztów procesu według norm przepisanych, w tym przyznania kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu. (pozew – k. 3-9, pismo – k. 242-251)

W odpowiedzi na pozew Miasto Ł. wniosło o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany podniósł zarzut przedawnienia. (odpowiedź na pozew – k. 260-261)

W odpowiedzi na pozew Skarb Państwa - Wojewoda (...), Wojewódzki Sąd Administracyjny w Ł. oraz Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi wniósł o odrzucenie pozwu w zakresie roszczeń związanych z działaniem Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi i oddalenie powództwa w pozostałym zakresie. Podniósł zarzut przedawnienia, wskazując, iż termin ten zakończył swój bieg najpóźniej w 2014 r. Nadto zażądał zasądzenia od powoda kosztów procesu na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, według norm przepisanych. (odpowiedź na pozew – k. 264-269)

Pismem z dnia 13 lutego 2019 r. J. F. rozszerzył powództwo w ten sposób, że zażądał od pozwanych kwot: 77.600 zł tytułem zadośćuczynienia oraz 27.353,03 zł tytułem odszkodowania, w tym: 25.920 zł tytułem utraconych zarobków, 885,43 zł tytułem opłat sądowych i 547,60 zł tytułem korespondencji i dojazdów. (pismo – k. 351 - 361)

Postanowieniem z 25 marca 2019 r. Sąd odmówił odrzucenia pozwu w stosunku do Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi i wyłączył żądanie zapłaty zadośćuczynienia i odszkodowania skierowane przeciwko temu podmiotowi do odrębnego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia i przekazał do Wydziału Karnego Sądu Okręgowego w Łodzi. /postanowienie k. 395/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

J. F. jest emerytem od 1 marca 2008 r. W latach 2008-2010 był zatrudniony w charakterze stróża w (...) w Ł. na podstawie ustnej umowy. Pracę w tej firmie rozpoczął jesienią 2008r. Początkowo wykonywał ją przy bramie (...) na R., a następnie, nie mogąc spełnić oczekiwań pracodawcy co do wykonywania pełnego zakresu obowiązków, przeniósł się na budowę Sądu Apelacyjnego w Łodzi. Był zatrudniony w systemie - 24 godziny pracy – 48 godzin wolnego, otrzymując 3 zł za godzinę pracy. Na początku 2010 r. J. F., za zgodą pracodawcy, postanowił zrobić sobie przerwę w zatrudnieniu i do pracy wrócić ponownie wiosną. W tym czasie każdego dnia dokarmiał ptaki, w tym gołębie, wysypując na osiedlowy trawnik dużą ilość mokrego chleba i kaszy, czasami pszenicy. Wiosną 2010 r. powód nie podjął zatrudnienia w (...), gdyż był zaabsorbowany „obroną” przed Strażą Miejską, która próbowała powstrzymać powoda przed dokarmianiem ptaków w/w sposób. Od 1 grudnia 2012 r. J. F. zaczął pomieszkiwać w K., a od 2014 r. przeniósł się tam na stałe. Mieszkając w K. powód nie podjął żadnego zatrudnienia. (zeznania powoda – protokół - k. 334)

W dniu 13 maja 2009 r. Rada Miejska w Ł. podjęła uchwałę (...), zmieniającą uchwałę w sprawie „Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Ł.” stanowiącego załącznik do uchwały Rady Miejskiej w Ł. nr (...) z dnia 1 lutego 2006 r. dodanego na podstawie § 1 pkt 3 d), dodając w § 4 ustęp 7 w brzmieniu: „Niedopuszczalne jest dokarmianie gołębi w innych miejscach niż miejsca wskazane przez właściciela nieruchomości”. (niesporne)

Dokarmianie ptaków przez J. F. w w/w sposób było przyczyną wielu skarg mieszkańców pobliskich bloków oraz interwencji Straży Miejskiej w Ł.. (zeznania powoda – protokół - k. 334, pismo – k. 19)

Straż Miejska w Ł. nałożyła na powoda mandaty. J. F. nie zgodził się z tymi decyzjami, wobec czego zostały przeciwko niemu skierowane wnioski o ukaranie do Sądu. (zeznania powoda – protokół - k. 334)

W sprawie o sygnaturze XVII W 1227/11 J. F. został obwiniony o to, że w dniu 3 grudnia 2010 r. około godziny 11.00 w Ł. na ul. (...), wbrew zakazowi, dokarmił gołębie w miejscu innym niż miejsce wskazane przez właściciela nieruchomości – tj. o czyn z art. 10 ust. 2a Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Wyrokiem Sądu Rejonowego dla Łodzi- Śródmieścia w Łodzi z dnia 18 października 2011 r. J. F. został uznany za winnego zarzucanego mu czynu i na podstawie art. 10 ust. 2a Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach ukarany karą grzywny w wysokości 200 zł. W wyniku kontroli instancyjnej Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z dnia 19 stycznia 2012 r., sygn. akt V Ka 21/12, utrzymał zaskarżone orzeczenie w mocy oraz obciążył J. F. kosztami postępowania odwoławczego w kwocie 70 zł.

W sprawie o sygnaturze akt XVII W 3192/10 J. F. został obwiniony o to, że:

1. w dniu 18, 19, 20, 26 lutego 2010 roku oraz w dniu 9 i 12 marca 2010 r. w Ł. na ul. (...) zaśmiecał miejsce dostępne dla publiczności wyrzucając chleb i kaszę na trawnik przed budynkiem wielorodzinnym – tj. czyn z art. 145 k.w.,
2. w tym samym miejscu i czasie, wbrew zakazowi dokarmił gołębie w miejscu innym niż miejsce wskazane przez właściciela nieruchomości – tj. czyn z art. 10 ust. 2a Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Wyrokiem Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z dnia 10 października 2010 r. J. F. został uznany za winnego zarzucanych mu czynów i na podstawie art. 10 ust. 2a Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach w zw. z art. 9 § 2 k.w. ukarany karą grzywny w wysokości 200 zł oraz obciążony kosztami postępowania w kwocie 130 zł. W wyniku kontroli instancyjnej Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z dnia 16 czerwca 2011 r., sygn. akt V Waz 96/11, utrzymał zaskarżone orzeczenie w mocy oraz obciążył J. F. kosztami postępowania odwoławczego w kwocie 80 zł.

Wyrokiem z dnia 10 sierpnia 2012 r., w sprawie XVII W 6168/10, Sąd Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, na podstawie art. 5 § 1 pkt 4 k.p.s.w., umorzył postępowanie przeciwko obwinionemu J. F. w sprawie o wykroczenia wyczerpujące dyspozycję art. 65 § 2 k.w., art. 141 k.w., art. 145 k.w. oraz art. 10 ust. 2a Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z uwagi na nastąpienie przedawnienia orzekania. (wniosek o ukaranie – k. 40, pismo SM w Ł. – k. 58, kserokopia wyroku w sprawie o sygn. akt XVII W 3192/10 – k. 18-22, kserokopia wyroku w sprawie o sygn. akt XVII W 1227/11 – k. 28-32, kserokopia wyroku w sprawie o sygn. akt V Waz 96/11 – k. 24-27, kserokopia wyroku w sprawie o sygn. akt V Ka 21/12 – k. 33-35, uzasadnienie wyroku w sprawie V Ko 53/18 – k. 331)

J. F. sprzeciwiał się uchwalonemu zakazowi dokarmiania gołębi. Podejmował działania mające na celu uchylene uchwały Rady Miejskiej w Ł., jako niezgodnej z prawem, pisząc w tej sprawie do (...) Towarzystwa (...) Sejm, Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, Prezesa Sądu Okręgowego w Łodzi, (...) Biura (...), Prokuratury Generalnej. W tej sprawie zwrócił się także do Wojewody (...). W odpowiedzi na pismo powoda, Wojewoda (...) pismem z 18 marca 2010 r. poinformował, że w dniu 20 maja 2009 r. zostało wszczęte postępowanie nadzorcze, w wyniku, którego organu nadzoru tj. Wojewoda (...) nie dopatrzył się naruszenia prawa skutkującego nieważnością uchwały. Wskazał, że zgodnie z art. 85 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591) nadzór nad działalnością gminną sprawowany jest podstawie kryterium zgodności z prawem. Wojewoda nie może, więc badać zasadności czy celowości uchwał podejmowanych przez radę gminy. Rada Miejska w Ł. podjęła w/w uchwałę zgodnie z przyznanym jej prawem – tj. art. 4 ust. 1 i 2 pkt 7 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, zgodnie, z którymi rada gminy uchwała regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy. Regulamin określa szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku na terenie gminy dotyczące wymagań utrzymywania czystości na terenie Miasta Ł.. Rada Miejska w Ł. wyraziła swoją wolę, a organ nadzoru nie znalazł

podstaw po podjęcia działań określonych w rozdziale 10 ustawy o samorządzie gminnym. (pisma – k. 13, 16, 36-39, k. 50-51, k. 53, k. 54-57, 75-76)

W 2010 r. powód wystąpił do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Ł. ze skargą na uchwałę Rady Miejskiej w Ł. z dnia 13 maja 2009 r. nr (...) w przedmiocie zmiany „Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Ł.”. Wyrokiem z 9 lutego 2011 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny oddalił skargę J. F. z uwagi na brak interesu prawnego powoda do jej wniesienia. W toku tego postępowania J. F. uiścił 300 zł wpisu sądowego, 100 zł opłaty kancelaryjnej za sporządzenie uzasadnienia wyroku, 18 zł za kserokopię wyroku z uzasadnieniem. Kwoty te nie zostały zwrócone powodowi. (pisma powoda k. 36 – 39, kserokopia wyroku z uzasadnieniem k. 41 – 45, dowód wpłaty k. 130, pismo WSA k. 300)

W wyniku interwencji powoda, Prokurator Apelacyjny w Ł. złożył skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Ł., kwestionując uchwałę z dnia 27 listopada 2013 r. nr (...) Rady Miasta w Ł. w przedmiocie „Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Ł.”, która to zastąpiła sporną uchwałę z 13 maja 2009 r. W uzasadnieniu skargi Prokurator m. in. podniósł, że całkowicie nieuprawnione jest wprowadzenie w § 5 Regulaminu zakazu wykładania karmy dla zwierząt i ptaków poza miejscami wskazanymi przez właściciela nieruchomości, gdyż norma kompetencyjna nie obejmuje upoważnienia do uregulowania przez Radę kwestii wprowadzenia tego rodzaju zakazu dla podmiotów prywatnych. (pismo – k. 95, Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Ł. – k. 103 -104, skarga – k. 96-101)

Wyrokiem z dnia 4 listopada 2015 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Ł. stwierdził nieważność zaskarżonego aktu w części, m.in. w zakresie spornego § 5. W uzasadnieniu do wyroku Sąd wskazał, że wprowadzenie w § 5 załącznika do zaskarżonej uchwały, zakazu wykładania karmy dla zwierząt i ptaków poza miejscami wskazanymi przez właściciela nieruchomości, wbrew twierdzeniom Rady Miejskiej Ł., nie mieści się w dyspozycji art. 4 ust. 2 pkt 1b ustawy z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2013r., poz. 1399 ze zm.). (wyrok wraz uzasadnieniem II SA/Łd 690/15 – k. 301 - 312)

W 2016 roku J. F. wystąpił do Prokuratury Apelacyjnej w Łodzi o stwierdzenie nieważności postanowień uchwały z dnia 13 maja 2009 r. Rady Miasta w Ł., co zainicjowało postępowanie w tym przedmiocie. W uzasadnieniu skargi do WSA Prokurator wskazał, że Rada Miejska w Ł., wprowadzając w zaskarżonej uchwale § 1 punkt 3d), dodający w uchwale zmienianej w § 4 ustęp 7, zakazujący dokarmiania gołębi, wyszła poza kompetencje przyznane jej na podstawie art. 4 ust. 2 ustawy, gdyż w dyspozycji żadnego ze wskazanych punktów tego przepisu nie mieści się regulacja, dotycząca dokarmiania gołębi. Jednocześnie skarżący wyjaśnił, że w okresie działania uchwały, obowiązywał przepis karny stanowiący, iż karze grzywny podlega także ten, kto nie wykonuje obowiązków określonych w regulaminie. W tym okresie doszło do popełnienia przez jednego z mieszkańców Ł. wykroczeń polegających na dokarmianiu, wbrew zakazowi, gołębi w miejscu innym niż miejsce wskazane przez właściciela nieruchomości, za co został ukarany karą grzywny. (pismo – k. 110-111, skarga – k. 112-117)

Wszczęte postępowanie doprowadziło do wydania w dniu 12 maja 2016 r. wyroku, w którym Wojewódzki Sąd Administracyjny w Ł. stwierdził (ze skutkiem ex nunc) nieważność § 4 ust. 7 „Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Ł.” stanowiącego załącznik do uchwały Rady Miejskiej w Ł. nr (...) z dnia 1 lutego 2006 r., dodanego na podstawie § 1 pkt 3 d) uchwały Rady Miejskiej w Ł. nr (...) z dnia 13 maja 2009 r. W uzasadnieniu Sąd wskazał, że w § 4 ust. 7 Regulaminu, poprzez użycie zwrotu „niedopuszczalne jest” w istocie ustanowiono zakaz dokarmiania gołębi w innych miejscach niż miejsca wskazane przez właścicieli nieruchomości. Analiza powyższego zapisu i jego porównanie z treścią art. 4 ust. 2 ustawy jasno wskazuje, iż lokalny prawodawca nadużył władztwa w zakresie tworzenia prawa. Przepis art. 4 ust. 2 ustawy nie upoważnia, bowiem do formułowania w regulaminie określonych zakazów, a jedynie do określenia wymagań w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości. Tym samym kwestionowana regulacja poprzez posłużenie się zakazem określonego zachowania, wykracza poza materię określoną w ustawie. Z przekroczeniem upoważnienia ustawowego Rada Miejska w Ł. wprowadziła do uchwały regulację dotyczącą gołębi. Dokarmianie ptaków nie dotyczy zwierząt domowych w rozumieniu ustawy o ochronie zwierząt i nie może być przedmiotem regulacji w regulaminie utrzymania czystości i

porządku w gminach. (pismo – k. 110-111, skarga – k. 112-117, wyrok wraz z uzasadnieniem II SA/Łd 240/16 – k. 313 -317)

J. F. wystąpił do Sądu Apelacyjnego w Łodzi w przedmiocie:

- wznowienia postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 19 stycznia 2012 r., sygn. akt V Ka 21/12, utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego dla Łodzi- Śródmieścia w Łodzi z dnia 18 października 2011 r. sygn. akt XVII W 1227/11,

- wznowienia postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 16 czerwca 2011 r., sygn. akt V Waz 96/11, utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi z dnia 8 października 2010 r. sygn. akt XVII W 3192/10.

W pierwszej z wymienionych spraw (sygnatura akt II A Ko 171/16) Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z 12 października 2016 r. wznowił postępowanie zakończone wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 19 stycznia 2012 r., sygn. akt V Ka 21/12, uchylił w/w wyrok i utrzymany nim w mocy wyrok Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z dnia 18 października 2011 r. oraz umorzył postępowanie w sprawie.

W drugiej z w/w spraw (sygnatura akt II AKo170/16) Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z 12 października 2016 r. wznowił postępowanie zakończone wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 16 czerwca 2011 r., sygn. akt V Waz 96/11, uchylił w/w wyrok oraz utrzymany nim w mocy wyrok Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z dnia 8 października 2010 r., sygn. akt XVII W 3192/10 i umorzył postępowanie w sprawie. W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd Apelacyjny podniósł, że zarówno wyroki I jak i II instancji zawierają niewątpliwie wadę prawną, albowiem zostały oparte na sprzecznym z prawem i unieważnionym – prawomocnym wyrokiem WSA w Łodzi akcie prawa miejscowego. Wadliwość ta istniała też w dacie orzekania przez oba Sądy. Z tych też względów podlegają one uchyleniu w całości. Wprawdzie wskazywana wada prawna dotyczy jedynie jednego wykroczenia opisanego w punkcie 2 komparycji wyroku Sądu Rejonowego, jednak z uwagi na zastosowanie konstrukcji z art. 9 § 2 k.w. poprzez jednoczesne ukaranie za wszystkie zarzucane wykroczenia i w efekcie wymierzenie jednej kary łącznej grzywny na podstawie art. 10 ust. 2a ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, nie ma możliwości częściowego uchylenia wyroku, a więc tylko w tej części, której dotyczy stwierdzone uchybienie. Mając zaś na uwadze, iż karalność wykroczenia ustaje z upływem 2 lat od popełnienia czynu (art. 45 §1 zd. 2 k.w.) – postępowanie na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. należało umorzyć. (pismo – k. 122-124, odpisy wyroków – k.347 - 350)

Wyrokiem z 23 stycznia 2019 r. Sąd Okręgowy w Łodzi, na podstawie art. 540 § 1 pkt 2a k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.p.w., wznowił na korzyść J. F. postępowanie zakończone prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie XVII W 6168/10 w zakresie czynu przypisanego w punkcie IV wyroku oraz na podstawie z art. 547 § 2 i 3 k.p.k. uchylił ten wyrok w zakresie czynu przypisanego J. F. w punkcie IV i uniewinnił od popełnienia czynu zarzuconego w tym punkcie. (kopia wyroku wydrukowana z portalu SO w Łodzi – k. 331 - 332)

W dniu 22 marca 2017 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi zwrócił J. F. kwoty: 410 zł oraz 270 zł pobrane z tytułu nałożonych na niego grzywien oraz kosztów postępowań sądowych. (dowody wpłat k. 127, 129, odcinki – k. 128)

W pozwie z 13 lutego 2017 r. J. F. wystąpił przeciwko Sekcji Wykonywania Orzeczeń XVII Wydziału Karnego Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi o zapłatę odsetek od zwróconych kwot, odszkodowania i zadośćuczynienia. Postanowieniem z 30 marca 2017 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi odrzucił pozew. (załączone akta I C 207/17 k.4, 10, 18)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów, w szczególności przedłożonych do akt sprawy dokumentów oraz zeznań powoda. Nie był on sporny między stronami.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie powód ostatecznie domagał się kwoty 27.353,03 zł odszkodowania, w tym: 25.920 zł tytułem utraconych zarobków, 885,43 zł tytułem opłat sądowych i 547,60 zł tytułem korespondencji i dojazdów oraz kwoty 77.600 zł tytułem zadośćuczynienia. Żądał zasądzenia w/w kwot w związku z wydaniem wyroków skazujących na kary grzywny oraz umorzeniem postępowania z uwagi na przedawnienie orzekania.

Podstawą prawną roszczenia powoda w stosunku do Skarbu Państwa – Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Ł. jest norma prawna wynikająca z treści art. 417¹ § 2 k.c. Zgodnie z tym przepisem, jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem, chyba, że przepisy odrębne stanowią inaczej. Odnosi się to również do wypadku, gdy prawomocne orzeczenie lub ostateczna decyzja zostały wydane na podstawie aktu normatywnego niezgodnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą.

Przesłanką, od której wystąpienia uzależniona jest dopuszczalność wszczęcia procesu odszkodowawczego jest wskazany w art. 417¹ k.c. prejudykant w postaci stwierdzenia we właściwym postępowaniu niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją RP, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą. Gdy chodzi o akty prawa miejscowego, orzekanie o ich zgodności z aktami normatywnymi wyższego rzędu zostało powierzone, co do zasady sądownictwu administracyjnemu (zob. także art. 3 § 1 i 2 pkt 5 PostAdmU). W konsekwencji to sądy administracyjne są władne wydawać orzeczenia o charakterze prejudykantów w rozumieniu art. 417¹ § 1 k.c. Zatem osoba dochodząca odszkodowania przed sądem musi przejawiać odpowiednią inicjatywę. Powinna, bowiem wykazać przed sądem istnienie orzeczenia stwierdzającego we właściwym postępowaniu niezgodność aktu normatywnego z Konstytucją RP, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą.

Przepisy art. 417 - 417¹ k.c. nie zawierają żadnych postanowień określających w sposób szczególny pojęcia szkody i związku przyczynowego, co oznacza, że dla ustalenia tych przesłanek odpowiedzialności należy stosować ogólne reguły k.c., obowiązujące w tym względzie. W szczególności, w myśl art. 361 k.c., podmioty ponoszą odpowiedzialność wyłącznie za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła (adekwatny związek przyczynowy), a naprawienie szkody obejmuje straty (damnum emergens) oraz utracone korzyści (lucrum cessans), które poszkodowany mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono (art. 361 § 2 k.c.). Zaś dane zdarzenie będzie mogło być uważane za źródło szkody, w przypadku odpowiedzialności deliktowej, gdy będzie ono miało charakter bezprawny, tj. będzie to złamanie powszechnie obowiązującego prawa lub zasad współżycia społecznego. Ponadto poszkodowany może żądać także zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę w przypadkach wskazanych w ustawie, a w szczególności w razie uszkodzenia ciała, wywołania rozstroju zdrowia lub naruszenia innego dobra osobistego (art. 445, art. 448 k.c.).

W myśl ogólnych zasad postępowania cywilnego to na powodzie spoczywa ciężar udowodnienia faktów uzasadniających roszczenie, zaś na pozwanych obowiązek udowodnienia okoliczności przemawiających za oddaleniem powództwa. W pierwszym rzędzie niezbędne jest przede wszystkim wskazanie przez stronę powodową okoliczności, które, w jej ocenie, świadczą o powstaniu określonego roszczenia oraz o jego słuszności w świetle obowiązującego porządku prawnego. Zgodnie z ogólną zasadą art. 6 k.c., ciężar dowodu w całości spoczywa na poszkodowanym. Odnosi się to, więc do istnienia i wysokości szkody, związku przyczynowego oraz bezprawnego zachowania się sprawcy szkody.

W niniejszej sprawie J. F. wykazał, że przedsąd został zakończony: wydaniem orzeczenia z dnia 12 maja 2016 r. w postępowaniu przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym w Ł. w sprawie o sygn. akt II SA/Łd 240/16 stwierdzającym nieważność § 4 ust. 7 Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Ł. oraz wznowieniem przez Sąd Apelacyjny w Łodzi postępowań i uchyleniem dwóch wyroków skazujących powoda na kary grzywny, a także wydaniem przez Sąd Okręgowy w Łodzi w dniu 23 stycznia 2019r. wyroku uniewinniającego powoda od popełnienia czynu zarzucanego mu w punkcie IV. Wydanie tych orzeczeń ma niewątpliwie znaczenie dla rozstrzygnięcia żądań powoda skierowanych przeciwko Skarbowi Państwa – Sądowi Rejonowemu dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, które, na podstawie art. 421 k.c., zostały wyłączone do odrębnego rozpoznania i rozstrzygnięcia

i przekazane do Wydziału Karnego Sądu Okręgowego w Łodzi. Orzeczenia te nie stanowią jednak prejudykatu w stosunku do wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z 9 lutego 2011 r., z którego wydaniem powód także wiąże szkodę i z tego tytułu żąda zasądzenia od Skarbu Państwa – Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Ł. zadośćuczynienia i odszkodowania. W toku postępowania J. F. nie wykazał, aby wyrok WSA w Łodzi z 9 lutego 2011 r. był niezgodny z prawem, a jego wydanie wyrządziło powodowi jakąkolwiek szkodę. Już tylko z tej przyczyny (bez potrzeby rozważania wszystkich przesłanek) powództwo w stosunku do Skarbu Państwa – Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego podlegało oddaleniu (por. wyrok SN z 22.06.2018r. III CSK 560/17 LEX 2538803).

Podobnie w stosunku do Skarbu Państwa – Wojewody (...) powód nie wykazał, aby działanie tego pozwanego mogło być podstawą żądań odszkodowawczych na podstawie art. 417 § 1 k.c. Bezsprzeczne jest, że Wojewoda (...) przeprowadził postępowanie nadzorcze dotyczące przedmiotowej uchwały i nie dopatrzył się naruszenia prawa, które skutkowałoby stwierdzeniem jej nieważności. Powód nie wykazał zaś jakichkolwiek okoliczności, które wskazywałyby, że działania Wojewody były niezgodne z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa, w tym przepisami ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591). Natomiast wydanie w dniu 12 maja 2016 r. wyroku przez WSA nie przesądza o bezprawności działań Wojewody, pamiętać, bowiem należy, iż przepisy prawa powszechnie obowiązującego przyznają organom administracji publicznej tzw. luzy decyzyjne, w tym luz interpretacyjny stanowiący m. in. konsekwencję natury semantycznej języka prawnego. Oznacza to, że rozstrzygnięcie podjęte przez organ w ich granicach, w tym w szczególności w granicach luzów interpretacyjnych jest rozstrzygnięciem zgodnym z prawem (por. A. Cebera Odpowiedzialność odszkodowawcza za niezgodne z prawem działania organów administracji publicznej str. 131). Za brakiem bezprawności działania Wojewody (...) przemawia uzasadnienie WSA do wyroku z 12 maja 2016 r., w którym Sąd wskazuje, że nieważność § 4 ust. 7 „Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Ł.” wynika z tego, iż art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008 ze zm.) nie upoważnia do formułowania w regulaminie określonych zakazów, a jedynie do określenia wymagań w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości.

Zdaniem J. F. podmiotem odpowiedzialnym za szkodę poniesioną przez powoda jest przede wszystkim Gmina M. Ł., albowiem jest jednostką samorządu terytorialnego, której organ dopuścił się bezprawia legislacyjnego. Rozważając odpowiedzialność tego pozwanego, Sąd uznał, że nie zostały spełnione wszystkie przesłanki tej odpowiedzialności. W sferze odpowiedzialności odszkodowawczej jednostki samorządu terytorialnego za niezgodne z prawem działanie przesłanką bezprawności oznacza naruszenie przepisów prawa, przy czym nie każde naruszenie będzie uzasadniało odpowiedzialność, ale jedynie takie, które stanowiło warunek konieczny powstania szkody i którego normalnym następstwem jest powstanie szkody w danych okolicznościach. Do odpowiedzialności Miasta Ł. stosuje się, bowiem w pełni zasada adekwatnego związku przyczynowego, określona w art. 361 §1 k.c. Nawet w przypadku stwierdzenia, iż przy wykonywaniu władzy publicznej dopuszczono się działań lub zaniechań bezprawnych, odpowiedzialność jednostki samorządu terytorialnego ogranicza się jedynie do tych następstw, które pozostają z nim w związku przyczynowym i które jednocześnie można uznać za normalne, rozsądnie przewidywalne konsekwencje przedmiotowego działania lub zaniechania (por. wyrok SA w Warszawie z 28.11.2018r. I ACa 1046/17 LEX nr 2611149).

Przepisy Kodeksu cywilnego nie przewidują sytuacji „podwójnie nielegalnego” działania organów publicznych – organów władzy ustawodawczej i organów stosujących to prawo. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażony został pogląd, że abstrakcyjny charakter norm prawnych, z istoty skierowanych do bliżej nieokreślonego kręgu ich adresatów, powoduje, iż samo uznanie niezgodności takiej normy z Konstytucją nie jest wystarczające do skutecznego dochodzenia odszkodowania, stąd warunkiem odpowiedzialności Skarbu Państwa jest wykazanie, że podjęte zostały konkretne działania wykonawcze organów władzy publicznej wobec określonej osoby na podstawie niekonstytucyjnego aktu normatywnego (por. postanowienie z 30.05.2003r., III CZP 34/03, Prok. I Pr. 2004, nr 2, str. 30, czy wyroki z 21.11.2003r., I CK 323/02 oraz wyrok SN z 15.10.2014 r. V CSK 580/13 LEX 1514816).

Przedmiotowy § 4 ust. 7 „Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Ł.” nie kształtował bezpośrednio sytuacji prawnej powoda, powodując uszczerbek w sferze jego interesów. Nie wywołał u powoda skutków prawnych w sposób automatyczny, przez sam fakt, że obowiązywał. Nie był bezpośrednim źródłem krzywdy

powoda. Wywołanie skutków w postaci ukarania powoda wymagało działań organów stosujących prawo - Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, a następnie Sądu Okręgowego w Łodzi, a więc czynności podmiotów niezależnych od Miasta Ł., na które pozwana Gmina nie miała żadnego wpływu. Stąd, zdaniem Sądu nie zachodzi adekwatny związek przyczynowy pomiędzy uchwaleniem w/w § 4 ust. 7 regulaminu, a szkodą w postaci wydania wobec powoda niesłusznych wyroków.

Ponadto J. F. nie wykazał, aby w związku z toczącymi się postępowaniami doznał uszczerbku majątkowego. W szczególności nie przedstawił żadnych dowodów na poparcie twierdzenia, że zmuszony był do rezygnacji z części zatrudnienia na podstawie umowy zlecenia przy pilnowaniu mienia. Sąd ustalił, że powód na początku 2010 r. postanowił zrobić przerwę w zatrudnieniu i do pracy wrócić ponownie wiosną. W tym czasie każdego dnia dokarmiał ptaki wysypując na osiedlowy trawnik dużą ilość mokrego chleba i kaszy, czasami pszenicy. Wiosną 2010 r. powód nie podjął zatrudnienia w (...), gdyż był zaabsorbowany „obroną” przed Strażą Miejską, która próbowała powstrzymać powoda przed dokarmianiem ptaków w/w sposób. Do powoda, więc należała decyzja czy podjąć ponownie zatrudnienie. Czynności Straży Miejskiej, ani też pozwanych z pewnością nie utrudniały powrotu do pracy. Powód nie wskazał także innych faktów, na podstawie, których można by uznać, że postępowanie pozwanych spowodowało jakąkolwiek szkodę. W ocenie Sądu, postępowania, jakie toczyły się w stosunku do powoda i to w znacznej części z jego inicjatywy, nie wymagały od niego rezygnacji z zatrudnienia, a sytuacja, która miała miejsce, była wyłącznie konsekwencją własnych decyzji powoda, a nie skutkiem zachowań pozwanych. Co się zaś tyczy dochodzonych kwot z tytułu opłat sądowych, odsetek oraz korespondencji i dojazdów, to powód również nie wykazał doznanych uszczerbków. Należy podkreślić, że kwoty, które J. F. uiscił tytułem postępowań i grzywien zostały powodowi 22 marca 2016 r. zwrócone, a pozwani w niniejszej sprawie nie byli dysponentami tych kwot.

Na koniec należy wskazać, iż powództwo podlegało oddaleniu, gdyż pozwani w sposób skuteczny zgłosili zarzut przedawnienia roszczeń zgłoszonych w pozwie.

Zgodnie z treścią art. 442¹ § 1 zd. 1 k.p.c. (w brzmieniu obowiązującym do 27 czerwca 2017r.) roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. W niniejszej sprawie nie ma zastosowania art. 123 § 1 pkt 1 k.c. Literalne brzmienie tego przepisu wskazuje, że wszczęcie postępowania prejudycjalnego nie jest przyczyną zawieszenia bądź przerwania biegu terminu przedawnienia, gdyż nie jest czynnością podejmowaną bezpośrednio w celu dochodzenia, ustalenia, zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia, ponieważ sąd administracyjny, wydając orzeczenie prejudycjalne nie rozstrzyga i nie prowadzi jednocześnie sprawy o odszkodowanie za delikt organu władzy publicznej (por. A. Cebera Odpowiedzialność odszkodowawcza za niezgodne z prawem działania organów administracji publicznej str. 162 -163).

Powód wiąże swoje roszczenia z faktem wydania, na podstawie aktu prawa miejscowego niezgodnego z prawem, przez Sąd Okręgowy w Łodzi w dniach 16 czerwca 2011 r., 19 stycznia 2012 r. wyroków utrzymujących orzeczenia Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi o ukaraniu grzywnami w mocy oraz wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z 10 sierpnia 2012 r. umarzającego postępowanie z uwagi na przedawnienie orzekania. Skoro powód swoje roszczenia wywodzi z w/w orzeczeń, należy przyjąć, że dowiedział się o szkodzie i o osobie odpowiedzialnej za nią najpóźniej z chwilą wydania ostatniego z w/w wyroków – tj. 19 stycznia 2012 r. Oznacza to, że roszczenia dochodzone niniejszym pozwem przedawniły się, najpóźniej z upływem 19 stycznia 2015 r., to jest na ponad dwa lata przed wniesieniem pozwu.

Roszczenie przedawnione jednak nie wygasa, lecz przekształca się w tzw. roszczenie niezupełne, które nie może być zasądzone i przymusowo wyegzekwowane. Po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba, że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia /art. 117 § 2 k.c./. Ponieważ uchylenie się od skutków przedawnienia stanowi wykorzystanie przysługującego dłużnikowi prawa podmiotowego, podniesienie zarzutu może zostać w konkretnej sprawie uznane za nadużycie prawa podmiotowego, jeśli Sąd uzna, iż byłoby to sprzeczne z zasadami współzycia społecznego /art. 5 k.c./.

W realiach niniejszej sprawy, brak jest jednak okoliczności wskazujących na zaistnienie takiej sytuacji. Wprawdzie powód przez długi czas podejmował działania zmierzające do stwierdzenia nieważności przedmiotowego § 4 ust. 7 „Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Ł.” i wykazał, że lokalny prawodawca nadużył władztwa w zakresie tworzenia prawa, lecz nie zmienia to oceny zachowania powoda, które było przyczyną toczących się przed Sądami postępowań. Z punktu widzenia zasad współżycia społecznego dokarmianie ptactwa na trawniku dużą ilością mokrego chleba i kaszy nie jest działaniem ani pożądanym społecznie, ani aprobowanym powszechnie, zarówno z tego powodu, iż sprzyja rozmnażaniu gryzoni, jak również w istocie szkodliwym dla ptaków. Niskie temperatury panujące zimą, w szczególności te poniżej zera, powodują, że zjedzony przez nie mokry pokarm zamarza powodując śmierć zwierząt.

Uznać, zatem należało, iż podniesienie przez pozwanych w odpowiedziach na pozew zarzutów przedawnienia roszczeń było skuteczne.

Wobec powyższego powództwo podlegało oddaleniu.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania zapadło na podstawie art. 102 k.p.c. Stosownie do treści tego przepisu w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Powód w niniejszej sprawie przegrał proces w całości.

Obciążenie strony, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, całością lub nawet tylko częścią kosztów procesu może w okolicznościach konkretnej sprawy pozostawać trudne do pogodzenia z poczuciem sprawiedliwości oraz zasadami współżycia społecznego. Z tego względu ustawodawca przewidział specjalne unormowanie pozwalające nie obciążać strony przegrywającej (powoda, pozwanego) obowiązkiem zwrócenia przeciwnikowi całości lub części kosztów. Ideę tę urzeczywistnia wyrażona w w/w przepisie zasada słuszności. Artykuł 102 nie konkretyzuje w żaden sposób pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych. Wskazanie w tym przepisie na dopuszczalność odstąpienia od zasady odpowiedzialności za wynik procesu jedynie w wypadkach wyjątkowych ("szczególnie uzasadnionych") wyłącza możliwość stosowania wykładni rozszerzającej. Ocena, czy taki wypadek rzeczywiście zachodzi, pozostawiona została uznaniu Sądu. Musi ona mieć na względzie całokształt okoliczności sprawy. Chodzi tu nie tylko o okoliczności związane z przebiegiem procesu, ale również pozostające poza jego obszarem (np. stan majątkowy stron, ich sytuacja życiowa). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z punktu widzenia zasad współżycia społecznego. Sposób skorzystania z art. 102 jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym Sądu i do jego oceny należy przesądzenie, czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który uzasadnia odstąpienie, a jeśli tak, to w jakim zakresie, od generalnej zasady obciążania kosztami procesu strony przegrywającej spór (zob. wyroki SN: z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 192/09, Lex nr 584735 oraz z dnia 27 maja 2010 r., II PK 359/09, Lex nr 603828). Wiek strony będącej osobą fizyczną sam przez się nie jest okolicznością stanowiącą "wypadek szczególnie uzasadniony" w rozumieniu komentowanego przepisu. Również zwolnienie od kosztów sądowych nie może automatycznie prowadzić do uznania, że zachodzi "wypadek szczególnie uzasadniony", pozwalający na jego zastosowanie (zob. postanowienia SN: z dnia 11 lutego 2010 r., CZ 112/09, Lex nr 564753 oraz z dnia 27 stycznia 2010 r., II CZ 88/09, Lex nr 578136).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, iż sytuacja majątkowa powoda ujawniona w złożonym oświadczeniu, nie jest dobra. Wprawdzie J. F. uzyskuje emeryturę i ekwiwalent za energię elektryczną w łącznej wysokości 2861 zł, lecz miesięczne wydatki powoda wynoszą łącznie 2860 zł. Przy czym powód jest zadłużony na kwotę 4000 zł. W tej sytuacji, zdaniem Sądu, poniesienie kosztów zastępstwa procesowego pozwanych w pełnej wysokości byłoby dla powoda nadmierną dolegliwością. Dlatego też Sąd, stosując art. 102 k.p.c. obciążył powoda obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w kwotach po 300 zł na rzecz każdego z pozwanych.

Powód był reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu, którego wynagrodzenie – według oświadczenia – nie zostało opłacone w całości ani w części. O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu Sąd orzekł w oparciu o § 8 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U.2019.18 j.t.).